YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)
23 päivänä tammikuuta 1997 *

Asiassa C-246/95,

jonka Belgian Conseil d'État on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Myrianne Coen

vastaan

Belgian valtio

ennakkoratkaisun EY:n perustamissopimuksen 179 artiklan ja Euroopan yhteisöjen virkamiesten henkilöstösääntöjen tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja G. F. Mancini sekä tuomarit G. Hirsch ja R. Schintgen (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: N. Fennelly,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Myrianne Coen, edustajanaan asianajajat H. Mackelbert ja J. N. Louis, Bryssel,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

— Belgian valtio, asiamiehenään ulkoasiain-, ulkomaankauppa- ja kehitysyhteistyöministeriön hallinnollisen osaston johtaja J. Devadder,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen pääneuvonantaja G. Valsesia ja oikeudellisen yksikön virkamies J. Currall,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Myrianne Coenin, edustajanaan J. N. Louis, Belgian valtion, asiamiehenään ulkoasiain-, ulkomaankauppa- ja kehitysyhteistyöministeriön oikeudellisen osaston johtaja R. Foucart, ja komission, asiamiehenään J. Currall, esittämät suulliset huomautukset 15.2.1996 pidetyssä istunnossa,

kuultuaan julkisasiamiehen 28.3.1996 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

ottaen huomioon 2.10.1996 annetun määräyksen käsittelyn aloittamisesta uudestaan,

kuultuaan julkisasiamiehen 5.12.1996 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Belgian Conseil d'État on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 14.6.1995 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 17.7.1995, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä tämän perustamissopimuksen 173 artiklan tulkinnasta ja Euroopan yhteisöjen virkamiesten henkilöstösäännöistä (jäljempänä henkilöstösäännöt) tulkinnasta ja Euroopan yhteisöjen muihin toimenhaltijoihin sovellettavista palvelussuhteen ehdoista.

2 Nämä kysymykset on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Belgian ulkoasiainministeriön virkamies Coen ja Belgian valtio ja joka koskee Belgian valtion toimenpiteiden laillisuutta komission järjestämän väliaikaisten toimenhaltijoiden palvelukseenottomenettelyn yhteydessä.

3 Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä ilmenee, että komissio aloitti syyskuussa 1993 valintamenettelyn ura-alueen A väliaikaisten toimenhaltijoiden varallaololuettelon laatimiseksi erityisesti ulkosuhteita varten. Belgian lehdistössä julkaistiin ilmoituksia, erityisesti Le Soir -lehden 18.9.1993 ilmestyneessä numerossa.

4 Lokakuussa 1993 komissio pyysi samanaikaisesti jäsenvaltioita niiden Euroopan yhteisöissä toimivien pysyvien edustustojen välityksellä esittämään sille sopivia ehdokkaita ottaakseen palvelukseensa uuteen yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan pääosastoon I A sijoitettavia väliaikaisia toimenhaltijoita. Komissio täsmensi, että etusija annettaisiin ensimmäisen lähetystösihteerin tai -neuvoksen viranhaltijoille, jotka on äskettäin nimitetty näihin tehtäviin, ja että valittuja hakijoita pidettäisiin väliaikaisina toimenhaltijoina.

5 Belgian ulkoasiainministeriön diplomaattiuran viidennellä tasolla oleva virkamies Coen vastasi 11.11.1993 komission aloittamaa valintamenettelyä koskevaan ilmoitukseen.

6 Komission jäsenvaltioiden pysyville edustustoille esittämän pyynnön perusteella Belgian ulkoasiainministeriön johtokunta valitsi 18.11.1993 kolme ministeriön hollanninkielistä virkamiestä, joiden nimet ilmoitettiin komissiolle.

7 Coen toimitti 15.12.1993 hakemuksensa ministeriön asiaa hoitaville virkamiehille. Ministeriön johtokunta kieltäytyi toimittamasta hakemusta komissiolle sillä perusteella, että se oli jätetty myöhässä ja että Coen ei ollut edellytetyssä virka-asemassa.

8 Pääasian kantaja nosti 30.12.1993 Belgian Conseil d'État'ssa kumoamiskanteen ulkoasiainministeriön todennäköisesti 15.11.1993 ja 1.12.1993 välisenä aikana tekemästä päätöksestä esittää ulkoasiainministeriön diplomaattiuralla olevia kolmea virkamiestä komission pääosaston I A ura-alueen A väliaikaisiin toimiin ja ulkoasiainministeriön ulkomaanedustuksen johtokunnan ja niin ollen ulkoasianministeriön todennäköisesti 16.12.1993 tekemästä päätöksestä olla toimittamatta eteenpäin kantajan hakemusta näihin toimiin.

9 Conseil d'État lykkäsi 9.2.1994 antamallaan määräyksellä riidanalaisten päätösten täytäntöönpanoa; lisätutkimusten jälkeen lykkäys lakkasi olemasta voimassa 28.3.1994.

10 T., yksi kolmesta ulkoasiainministeriön komissiolle esittämästä ehdokkaasta, tuli 16.9.1994 pääosasto I A:n palvelukseen väliaikaisena toimenhaltijana.

11 Belgian valtion neuvonantaja ilmoitti 26.10.1994 Conseil d'État'lle ulkoasiainministeriön komissiolle esittämien kolmen henkilön hallinnollisesta asemasta ja erityisesti T:n palvelukseenotosta väliaikaiseksi toimenhaltijaksi.

12 Coen ei ole valittanut komissiolle tästä palvelukseenotosta eikä nostanut Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kumoamiskannetta.

13 Conseil d'État katsoo, että jos T:n nimittäminen olisi perustamissopimuksen 173 artiklan viidennessä kohdassa tarkoitetun kahden kuukauden määräajan päättymisen vuoksi lopullinen, Coenilla ei olisi hyötyä siitä, että Conseil d'État kumoaisi kaksi riidanalaista päätöstä. Siinä tapauksessa, että kantaja saisi T:n nimittämispäätöksen kumotuksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, olisi tutkittava viran puolesta Belgian hallituksen toimivalta asettaa hakijoita ehdolle; silloin nousisi esiin myös kysymys komission aloitteesta toteutetun nimittämismenettelyn laillisuudesta.

14 Tässä tilanteessa Conseil d'État lykkäsi asian käsittelyä ja esitti yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat kaksi ennakkoratkaisukysymystä:

"1) Onko Rooman sopimuksen 173 artiklan viidettä kohtaa tulkittava siten, että siinä komission päätöstä koskevan kanteen vireillepanolle määrätty kahden kuukauden määräaika voidaan palauttaa jäsenvaltion tuomioistuimen sellaisen päätöksen johdosta, jonka perusteella tämän valtion toimenpide on lainvastainen, kun toimenpide on voinut vaikuttaa siihen komission päätökseen, josta valitettaisiin?

2) Onko pysyvien edustajien ja komission pääsihteerin kokouksessa jäsenvaltioille suoraan esitetty pyyntö esittää ehdokkaita Euroopan yhteisöjen komission hallintovirkoihin pätevä erityisesti komission toimenhaltijoiden ja virkamiesten palvelukseen ottamista koskevien sääntöjen kannalta, kun muuta ilmoitustapaa ei ole käytetty tai kun *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ei ole ilmoitettu palvelukseenottomenettelystä?"

15 Aluksi on syytä todeta, että yhteisöjen tuomioistuimen toimivalta ratkaista kaikki yhteisön ja sen virkamiesten väliset riidat perustuu perustamissopimuksen 179 artiklaan eikä 173 artiklaan, joka on ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen kohteena.

16 Henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklassa määrätään muutoksenhakukeinoista, erityisesti määräajoista ja menettelysäännöistä. Euroopan yhteisöjen muihin toimenhaltijoihin sovellettavien palvelussuhteen ehtojen 73 artiklassa viitataan nimenomaisesti näihin määräyksiin.

17 Näitä määräyksiä ei sovelleta ainoastaan virkamiehiin tai muihin kuin paikallisiin toimenhaltijoihin vaan myös niihin, jotka vaativat pääsyä tällaiseen asemaan, erityisesti yhteisöjen toimielimen järjestämään palvelukseenottomenettelyyn osallistuneisiin hakijoihin (ks. vastaavasti asia 286/83, Alexis v. komissio, tuomio 13.7.1989, Kok. 1989, s. 2445, 9 kohta).

18 Edellä olevasta seuraa, että Belgian Conseil d'État'n esittämä ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys on ymmärrettävä siten, että se koskee perustamissopimuksen 179 artiklan ja henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklan tulkintaa.

19 Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perustamisesta 24 päivänä lokakuuta 1988 tehdyn neuvoston päätöksen 88/591/EHTY, ETY, Euratom (EYVL L 319, s. 1, oikaisu EYVL 1989 L 241, s. 4) 3 artiklan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin käyttää ensimmäisenä oikeusasteena yhteisöjen tuomioistuimelle uskottua toimivaltaa riidoissa, joita tarkoitetaan ETY:n perustamissopimuksen 179 artiklassa.

20 Henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdassa edellytetään, että henkilöstösäännöissä tarkoitetun henkilön on valitettava nimittävälle viranomaiselle hänelle vastaisesta toimenpiteestä kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon. Kanne on nostettava 91 artiklan 3 kohdan mukaan kolmen kuukauden kuluessa siitä nimenomaisesta tai implisiittisestä päätöksestä, jolla valitus on hylätty.

21 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan henkilöstösääntöjen mukaiset valitusta ja kanteen nostamista koskevat määräajat kuten myös perustamissopimuksen 173 artiklan mukaiset kanteet kuuluvat oikeusjärjestyksen perusteisiin (ordre public) eivätkä asianosaiset tai tuomioistuin voi määrätä niistä, koska ne on asetettu oikeudellisten tilanteiden selkeyden ja varmuuden takaamiseksi (ks. asia 227/83, Moussis v. komissio, tuomio 12.7.1984, Kok. 1984, s. 3133, 12 kohta ja asia 191/84, Barcella v. komissio, tuomio 7.5.1986, Kok. 1986, s. 1541, 12 kohta).

22 Jos pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa yhteisöjen toimielimen järjestämän palvelukseenottomenettelyn laillisuus voi riippua sellaisten kansallisten viranomaisten, joiden puoleen yhteisöjen toimielin on kääntynyt, tiettyjen toimenpiteiden lainmukaisuudesta, sen asianosaisen, joka katsoo etuaan loukatun, asiana on nostaa henkilöstösääntöjen mukaisia määräaikoja noudattaen asianmukaiset kanteet, vaikka se tapahtuisi vain oikeuksien säilyttämiseksi.

23 Mikä tahansa erilainen tulkinta mahdollistaisi perustamissopimuksessa ja henkilöstösäännöissä asetettujen pakottavien määräaikojen kiertämisen kansallisella tasolla toteutetuilla oikeussuojakeinoilla.

24 Ensimmäiseen kysymykseen, sellaisena kuin se on ymmärrettävä edellä esitetyn perusteella, on näin ollen vastattava, että perustamissopimuksen 179 artiklaa ja henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklaa on tulkittava siten, että näiden määräysten mukaisia komission päätöstä koskevien kanteiden vireillepanolle määrättyjä määräaikoja ei voida palauttaa jäsenvaltion tuomioistuimen sellaisen päätöksen johdosta, jonka perusteella tämän valtion toimenpide on lainvastainen, kun toimenpide on voinut vaikuttaa siihen komission päätökseen, josta valitettaisiin.

25 Kuten ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä ilmenee, Belgian Conseil d'État on esittänyt toisen ennakkoratkaisukysymyksen ainoastaan siltä varalta, että ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi.

26 Ottaen huomioon ensimmäiseen kysymykseen annettu vastaus toiseen kysymykseen ei näin ollen tarvitse vastata.

Oikeudenkäyntikulut

27 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneelle Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on ratkaissut Belgian Conseil d'État'n 14.6.1995 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

Perustamissopimuksen 173 artiklaa ja Euroopan yhteisöjen virkamiesten henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklaa on tulkittava siten, että näiden määräysten mukaisia komission päätöstä koskevien kanteiden vireillepanolle määrättyjä määräaikoja ei voida palauttaa jäsenvaltion tuomioistuimen sellaisen päätöksen johdosta, jonka perusteella tämän valtion toimenpide on lainvastainen, kun toimenpide on voinut vaikuttaa siihen komission päätökseen, josta valitettaisiin.

Mancini Hirsch Schintgen

Julistettiin Luxemburgissa 23 päivänä tammikuuta 1997.

R. Grass G. F. Mancini

kirjaaja toisen jaoston puheenjohtaja